

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Чорний Юрій Олегович, 1965 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2006 році Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», працює на посаді директора у Київській міжрегіональній філії державного підприємства «Український науково-дослідний інститут медицини транспорту» Міністерства охорони здоров'я України, Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Донецького державного університету внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ України, Кропивницький, від 26 березня 2025 року № 173, у складі:

Голови разової
спеціалізованої вченої ради:

Володимир БУГА, доктор юридичних наук,
доцент, декан факультету № 4, Донецький
державний університет внутрішніх справ.

Рецензентів:

Ольга МЕРДОВА, кандидат юридичних наук,
професор, завідувач кафедри адміністративно-
правових дисциплін факультету № 2,
Донецький державний університет внутрішніх
справ;

Андрій ЧЕРВІНЧУК, кандидат юридичних
наук, старший дослідник, завідувач науково-
дослідної лабораторії з проблемних питань
правоохоронної діяльності Криворізького
навчально-наукового інституту, Донецький
державний університет внутрішніх справ.

Офіційних опонентів:

Андрій СОБАКАРЬ, доктор юридичних наук,
професор, завідувач кафедри
адміністративного права і процесу,
Дніпровський державний університет
внутрішніх справ;

Сабріє ШРАМКО, кандидат юридичних наук,
старший дослідник, т.в.о. завідувача кафедри
кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту права та
психології, Національна академія внутрішніх
справ,

на засіданні 21 травня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня
доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Юрію ЧОРНОМУ на підставі

публічного захисту дисертації «Публічне адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки: адміністративно-правовий аспект» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому державному університеті внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ України, Кропивницький.

Науковий керівник – Сергій ВІТВИЦЬКИЙ, доктор юридичних наук, професор, Донецький державний університет внутрішніх справ, ректор.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому дотримано вимоги пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Зокрема, розроблено теоретичні положення правового регулювання публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки.

Так, уперше:

- використано метод SWOT-аналізу, шляхом визначення показників ефективності публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення безпеки на залізничному транспорті;

- узагальнено функції публічного адміністрування щодо здійснення лікарсько-льотної експертизи, до числа яких віднесено: а) визначення ступеня придатності осіб льотного складу до виконання польотів; б) перевірка відповідності операторів БПЛА медичним вимогам до керування безпілотними авіаційними комплексами; в) аналіз умов, які впливають на стан здоров'я та ефективність виконання професійних обов'язків осіб, які здійснюють управління повітряним рухом;

- обґрунтовано необхідність застосування комплексного підходу до визначення обсягу компетенції медичних комісій щодо встановлення стану здоров'я плавскладу, шляхом наділення їх посадових осіб додатковими повноваженнями, такими як здійснення диспансерного нагляду за моряками, поряд із проведенням медичних оглядів та видачею медичних свідоцтв;

- доведено актуальність та своєчасність законодавчого закріплення поняття «іmunітет від відповідальності за надання першої домедичної допомоги», як урегульованого нормами адміністративного, кримінального та цивільного права механізму звільнення від юридичної відповідальності суб'єкта надання першої домедичної допомоги учасникам дорожньо-транспортної пригоди на місці її вчинення, за умови надання такої допомоги з дотриманням встановленої законодавством процедури.

удосконалено:

- поняття «транспортна безпека», «медичне забезпечення транспортної безпеки», «принципи медичного забезпечення транспортної безпеки», «суб'єкти медичного забезпечення транспортної безпеки», «іmunітет від відповідальності за надання першої домедичної допомоги», «медичний огляд суб'єктів забезпечення безпеки на залізничному транспорті», «суб'єкти надання домедичної допомоги»;

- зміст актуальних напрямів наукових досліджень, які потребують першочергового вирішення у сфері медичного забезпечення безпеки на автомобільному, залізничному, водному та авіаційному транспорті;

- систему суб'єктів публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки, шляхом уточнення їх адміністративно-правового статусу;

- перелік першочергових заходів, спрямованих на імплементацію норм міжнародного права у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки, у національне законодавство;

- перелік спеціальних методів публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки, до числа яких віднесено: а) ліцензування й акредитація медичних закладів та атестація медичних працівників у сфері транспортної медицини; б) стандартизація протоколів надання екстреної медичної допомоги учасникам транспортних пригод; в) сертифікація лікарських засобів, що використовуються під час надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів наземним, водним та авіаційним транспортом; г) сертифікація медичних виробів, призначених для дослідження фізіологічних процесів осіб, які керують транспортними засобами, вимогам технічних регламентів.

- структуру суб'єктів публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки, яка є трирівневою та включає: а) вищі органи державної влади; б) центральні органи виконавчої влади та органи, які входять до сфери управління ЦОВВ; в) місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

набули подальшого розвитку:

- положення щодо необхідності розроблення проекту Стратегії медичного забезпечення транспортної безпеки та Плану дій щодо її реалізації, що обумовлюється необхідністю визначення стратегічних пріоритетів державної політики у вказаній сфері суспільних відносин;

- ідеї про актуальність та своєчасність прийняття Закону України «Про медичне забезпечення транспортної безпеки», мета якого полягає у визначенні принципів, завдань, функцій, а також системи органів виконавчої влади та переліку їх повноважень, у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки;

- напрями співпраці Національної поліції та Міністерства охорони здоров'я, взаємодія яких у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки проявляється у: а) організації надання першої медичної допомоги на місці скоєння транспортних пригод; б) медичному забезпеченні безпеки під час проведення масових заходів; в) документальному оформленні фактів перебування осіб, які керують транспортними засобами, у стані сп'яніння.

Дисертація виконана державною мовою та відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерством освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті, у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України:

1. Чорний Ю.О. Принципи публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2022. № 3. С. 258-262.

2. Чорний Ю.О. Медичне забезпечення транспортної безпеки як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Право та державне управління*. 2023. № 1. С. 345-350.

3. Чорний Ю.О. Нормативно-правове регулювання публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 587-589.

4. Чорний Ю.О. Поняття та ознаки суб'єктів публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Том 2. С. 475-479.

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Володимир БУГА, доктор юридичних наук, доцент, декан факультету № 4, Донецький державний університет внутрішніх справ, голова ради – виступ позитивний, без зауважень.

2. Ольга МЕРДОВА, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2, Донецький державний університет внутрішніх справ, рецензент – дала позитивну рецензію із зауваженнями:

1). Під час публічної презентації бажано було б варто уточнити авторську позицію стосовно необхідності перегляду змісту медичних протипоказань, шляхом часткового зниження вимог до стану здоров'я працівників залізничного транспорту (с. 156-157).

2). Використання SWOT-аналізу як методу оцінювання ефективності управління в транспортній медицині є новаторським, але не повністю обґрунтовано з погляду юридичної науки. Бажано було б дисертанту, в процесі публічного захисту обґрунтувати доцільність його використання.

3). Характеризуючи законотворчу діяльність Верховної Ради України, як суб'єкта публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки, дисертантом зроблено акцент на прийнятих Парламентом країни законодавчих актах у сфері функціонування автомобільного транспорту, таких як: Закони України «Про автомобільний транспорт», «Про дорожній рух» тощо. Разом з тим, необхідно було б зробити акцент на комплексному дослідженні законодавчих актів, прийнятих Верховною Радою України у всіх галузях транспорту.

4). На с. 235 в додатку Б автором наводяться результати анкетування працівників ТМО «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» у Кіровоградській, Черкаській, Полтавській, Київській, Вінницькій областях, які

на превеликий жаль не знайшли свого відображення в тексті дослідження, що обумовлює постановку питання про доцільність його проведення.

3. Андрій ЧЕРВІНЧУК, кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності Криворізького навчально-наукового інституту, Донецький державний університет внутрішніх справ, рецензент – дав позитивну рецензію із зауваженнями:

1) У висновках до підрозділу 2.2. дисертантом сформовано перелік суб'єктів публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки. Серед іншого, до числа таких суб'єктів автором віднесено Державне агентство автомобільних доріг України (Укравтодор).

Проте, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 січня 2023 р. № 29 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади», зазначене агентство перейменоване на Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. Крім того, функції цього агентства щодо публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки залишились поза увагою здобувача.

2) Аналізуючи недоліки правового регулювання організації та порядку надання домедичної допомоги у підрозділі 3.1. дисертант слушно пропонує вважати суб'єктом надання домедичної допомоги будь-яку фізичну особу, яка пройшла навчання за програмою надання домедичної допомоги та має навички щодо надання такої допомоги. Водночас адміністративну відповідальність за ненадання домедичної допомоги особам, які отримали тілесні ушкодження внаслідок ДТП, пропонує запровадити лише для учасників дорожнього руху.

3) У підрозділі 3.2 «Використання позитивного досвіду країн ЄС та США щодо правового регулювання публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки» (стор. 165) здобувачем вперше запропоновано п'ятирівневу структуру рівнів кваліфікації медичних працівників, задіяних для надання екстреної медичної допомоги при транспортних пригодах, зафіксованих на території ЄС та США, залежно від функціонального призначення медичної служби. Такий підхід заслуговує на підтримку, однак, на жаль, він не відображений у положеннях наукової новизни.

4. Андрій СОБАКАРЬ, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права і процесу, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, опонент – дав позитивний відгук із зауваженнями:

1). Низка програмних документів, використаних у дослідженні, зокрема, у підрозділі 2.1. «Нормативно-правове регулювання публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки», є застарілими та, на нашу думку, втратили свою актуальність. Зокрема, йдеться про Національну стратегію реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2020 років (с. 71) та Програму економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (с. 70) тощо.

2). У підрозділі 2.3. «Форми та методи публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки», недостатньо чітко розмежовано поняття «правова форма публічного адміністрування» та «метод публічного

адміністрування», з огляду на відсутність усталеного критерію їхнього розрізнення, що ускладнює подальший аналіз методів у сфері публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки.

3). У підрозділі 3.1 «Аналіз проблем правового регулювання публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки» (с. 156) дисертантом сформовано таблицю за методом SWOT-аналізу зі слабкими та сильними сторонами медичного забезпечення на залізничному транспорті. Але у роботі не зазначено, що таке метод SWOT-аналізу і чому цей метод застосовано лише для залізничного транспорту? Треба обґрунтувати зазначене положення.

4). У підрозділі 1.1 «Медичне забезпечення транспортної безпеки як об'єкт науки адміністративного права» (с. 38), автором наголошується на недостатній розробленості поняття «медична послуга», у той час як останнє визначено на нормативному рівні, зокрема, у статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

5). Недостатньо аргументованим, на нашу думку, є висновок дисертанта, висловлений на стор. 137, щодо необхідності уточнення поняття домедичної допомоги, визначеного у статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

5. Сабріє ШРАМКО кандидат юридичних наук, старший дослідник, т.в.о. завідувача кафедри кримінального права та кримінології навчально-наукового інституту права та психології, Національна академія внутрішніх справ, опонент – дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 3.1. «Використання позитивного досвіду країн ЄС та США щодо правового регулювання публічного адміністрування у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки», здійснюючи порівняльно-правовий аналіз принципів та стандартів у сфері охорони здоров'я, автор недостатньо чітко розмежував поняття «принципи права» та «міжнародно-правові стандарти» у сфері охорони здоров'я, зокрема, в контексті публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки.

2. Аналіз методології дослідження, зокрема, методів, які використовувались здобувачем при написанні дисертації (стор. 22 дисертації), дозволяє твердити про відсутність методу статистичного аналізу, значення якого проявляється у можливості встановлення закономірностей розвитку окремих напрямів адміністративно-правового регулювання публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки.

3. У підрозділі 2.1. «Нормативно-правове регулювання публічного адміністрування медичного забезпечення транспортної безпеки» (с. 81), недостатньо обґрунтованим видається вибір класифікаційних критеріїв для систематизації нормативно-правових актів у сфері медичного забезпечення транспортної безпеки, з точки зору їхньої практичної значущості та аналітичної цінності для дослідження проблем публічного адміністрування в вказаній сфері суспільних відносин.

4. Слушною є пропозиція дисертанта, висловлена у висновках до розділу 3 дисертаційного дослідження (с. 195), щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення працівниками порядку проходження медичного

огляду та експертного обстеження, шляхом доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення статтею 44-4. Водночас, не зрозуміло, чому в якості суб'єкта такої відповідальності визначено виключно працівників державної авіації України. Представляється, що такий підхід значно звужує коло суспільних відносин, на які посягає правопорушення.

Результати відкритого голосування: «за» п'ять членів ради,

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Юрію Чорному ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради Володимир БУГА

